

ZURNAL 24

UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI ROČNÍK 21

• 11. května 2012

V čísle:

Asociace děkanů filozofických fakult jednala v Olomouci • Ceny města 2012 • Rozhovor s prof. Karlem Indrákem • Podnikavá hlava spěje do finále • Výsledky konference SVOČ na FZV • Zblízka v dálce: Ghana • Dubnová produkce Vydavatelství UP • Diplomky z výtvarky

• **Novou 3D technologii využívanou při některých laparoskopických výkonech předvedli svým kolegům lékaři 1. chirurgické kliniky FNOL a LF UP v průběhu tradičního kongresu Petřivalského-Rapantův den. Při operaci vnitřní brániční kýly, kterou vedl přednosta 1. chirurgické kliniky FNOL a LF UP doc. Čestmír Neoral (zcela vpravo), byly mj. využity speciální 3D brýle.**

(Více informací na str. 2.) -red-, foto -mo-▶

Významný absolvent UP: K tradiční přednášce letos univerzita vyzvala předního hematologa prof. Karla Indráka

■ Z rukou rektora prof. Miroslava Mašláne obdržel Pamětní medaili Univerzity Palackého prof. Karel Indrák, přednosta Hemato-onkologické kliniky LF a FNOL. Medaili získal 26. dubna v zaplněné aule Přírodovědecké fakulty poté, co proslovil výroční vědeckopopulární přednášku významného absolventa UP. Nevšední setkání s tímto špičkovým odborníkem, který hovořil na téma „Od výbuchu atomových bomb v Hirošimě a Nagasaki k cílené léčbě v hematologii“, bylo určeno jak odborné, tak laické veřejnosti.

„Název mé přednášky s podtitulem Všechno zlé je k něčemu dobré vychází ze situace roku 1945. V době, kdy došlo k výbuchu atomových bomb, bylo zjištěno, že existuje nemoc z ozáření, o níž nikdo nic nevěděl. Na tuto nemoc zemřelo asi dvacet procent všech obyvatel, jež skonali v důsledku výbuchu atomové bomby.

Politici i vojáci, kteří tehdy disponovali mocí, se začali obávat, že by tuto zbraň mohly mít i jiné země. V této souvislosti začali investovat finance do výzkumu, jenž měl léky na nemoc z ozáření přinést. Právě v tomto světle se začala věnovat pozornost hematologii, předpokládalo se totiž, že metodou, která může zvládnout nemoc z ozáření, bude transplantace kostní dřeně. Tenkrát se problematika pojímala takto obecně,“ sdělil Žurnálu UP jeden z nejvýznamnějších hematologů prof. Karel Indrák.

Absolvent Lékařské fakulty UP, dnes přednosta Hemato-onkologické kliniky prof. Karel Indrák působí ve FNOL od roku 1972. V roce 1985 převzal vedení tehdejšího Oddělení klinické hematologie, sama Hemato-onkologická klinika pak vznikla až v roce 1992. Ve FNOL stál u zrodu programu transplantace kostní dřeně.

V roce 1987 se začal věnovat problematice červených krvinek a podařilo se mu identifikovat některé choroby, o nichž se tvrdilo, že u nás neexistují – např. poruchy hemoglobinu. Prof. In-

drák později identifikoval tzv. hemoglobin Olomouc a popsal některé abnormality, které vedou k tomu, že pacienti mají červených krvinek příliš. Prof. K. Indrák dále publikoval soubor prací věnovaných molekulární genetice thalasémií (onemocnění způsobující těžkou poruchu krvetvorby) a polycytémií (onemocnění zhoršující krevní oběh), díky nimž mohly být stanoveny správné diagnózy u řady českých a slovenských pacientů. Jeho práce přispěly k pochopení nových molekulárně genetických regulačních mechanismů těchto chorob.

Dokončení na str. 7

Novým ministrem školství byl jmenován prof. Petr Fiala

■ Na návrh premiéra Petra Nečase jmenoval prezident Václav Klaus 2. května prof. Petra Fialu do funkce ministra školství, mládeže a tělovýchovy. „Jsem přesvědčen, že na tento rezort přichází kvalitní a kompetentní odborník, který se kvalitně, rychle a kompetentně zhostí svých kompetencí a že toto ministerstvo bude pod jeho vedením kvalitně a dobře fungovat,“ řekl při uvádění premiér.

„Jsem si velmi dobře vědom vážnosti úkolu, který na sebe беру a který přijímám s velkou pokorou,“ řekl Petr Fiala po svém jmenování. Podotkl, že školství v současnosti čelí mnoha výzvám a problémům. „Jsem poslední, kdo by si myslel, že může všechny problémy vyřešit, ale sluji, že funkci budu vykonávat z plných sil,“ řekl.

Nový ministr se chce zaměřit na řešení dopadu vládních úsporných opatření na platy učitelů, čerpání peněz z evropských fondů a dokončení reformy vysokých škol.

Dokončení na str. 9

Ve fotosoutěži „Tělo, pohyb, emoce“ zvítězil snímek Bobr Cup

■ V prostorách minigalerie Chodba Fakulty tělesné kultury UP proběhla 19. dubna vernisáž fotografické soutěžní výstavy „Tělo, pohyb, emoce“. V soutěži, kterou již potřetí vyhlásila Katedra rekreologie FTK, letos zvítězila Alena Ceplová, externí zaměstnankyně FTK UP. Hlavní cenu v podobě fotoaparátu Nikon získala za snímek „Bobr Cup“ (viz foto).

Vernisáž výstavy nabídla jak kulturní zastavení v pracovním týdnu, tak i možnost setkání studentů i akademiků ve svátečním stylu. Symbolickou dopolední skleničku sektu, květinu pro dámy a prohlídku fotografií doprovázel na jazzové piano Vojtěch Zajac, student PdF UP.

V minigalerii Chodba je nyní instalováno patnáct nejzdařilejších fotografií. Všechny jsou ke zhlédnutí také na stránkách fotosoutěže www.foto-soutez.cz. -tn-, -map-

Děkani FF plánují schůzku s premiérem a ministrem školství

■ V době, kdy ještě nebyl znám nový ministr školství a kdy nebylo ani jisté, zda bude pokračovat současná vláda, se v Uměleckém centru UP konalo další setkání Asociace děkanů filozofických fakult ČR, ke kterým se jeho členové scházejí pravidelně jednou za semestr k projednání aktuálních témat. Jednání bylo zaměřeno zejména na otázky financování vědy a veřejných vysokých škol a na problematiku přípravy učitelů na filozofických fakultách v souvislosti s požadavky pedagogických fakult. „Naše stanoviska přijatá v minulosti ale stále platí, a to zejména kritika návrhu vysokoškolského zákona a financování studentů,“ zdůraznil po setkání uskutečněném 27. dubna děkan hostitelské Filozofické fakulty UP doc. Jiří Lach.

Za klíčové problémy považují děkani podfinancování vysokého školství a strukturální rozdělení finančních prostředků. „Intenzivně jsme jednali také o financování vědy, ale je třeba vyčkat, až bude nový ministr formulovat, jaké finanční prostředky budou k dispozici pro příští rok a jaký bude vlastně legislativní rámec, ve kterém budou vysoké školy pracovat,“ uvedl doc. Lach. „Finance na výzkum pro VVŠ se snižují nebo minimálně stagnují, ale např. v kapitolech ministerstva průmyslu a obchodu rostou dokonce o desítky procent,“ dodal.

V průběhu jednání zvažovali děkani také svou reakci na aktuálně sílící požadavky, podle nichž by se příprava na učitelská povolání realizovala výhradně na pedagogických fakultách. „Tlak na zastoupení oborových didaktik, pedagogických a psychologických předmětů a praxi je stále vyšší, což začíná být neslučitelné se studijními programy na filozofických fakultách. Velmi ostrou deklaraci k tomu navrhuje například Přírodovědecká fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, ale zatím se pohybujeme na úrovni jednání, protože na každé univerzitě je situace trochu odlišná. Všichni však máme obavy z toho, aby nepřestala existovat možnost připravovat učitele také na filozofických fakultách. Pedagogické a didaktické dovednosti jsou jistě důležité, nám ale velmi záleží na tom, aby byl kladen důraz také na obsah dané specializace a na kvalitní vzdělání v konkrétních oborech,“ uvedl doc. Lach.

K hlavním výstupům olomouckého setkání patří především příprava schůzky s předsedou vlády a novým ministrem školství. „Rádi bychom tlučočili představy filozofických fakult o jejich dalším růstu a rozvoji. Chtěli bychom zmínit problémy, které nás trápí, s čím nesouhlasíme i souhlasíme v dosud připravovaných materiálech k novému vysokoškolskému zákonu. Určitě vítáme například kroky, které by vedly ke stabilitě financování vysokých škol, neboť současná praxe rozpočtové nejistoty trápí svorně rektory i děkany,“ zdůraznil děkan FF.

Děkani filozofických fakult doufají, že schůzku s premiérem a nově jmenovaným ministrem školství se jim podaří uskutečnit do konce akademického roku.

Velena Mazochová, foto Marek Otava

V Olomouci se konal tradiční chirurgický kongres Petřivalského-Rapantův den

■ Zkušenosti chirurgů v oblasti léčby nádorových onemocnění zažívacího traktu byly hlavním tématem tradičního chirurgického kongresu Petřivalského-Rapantův den. XXIV. ročník odborné lékařské akce, na kterou se každým druhým rokem sjíždějí specialisté z ČR a Slovenska, letos proběhl ve dnech 26.–27. dubna v prostorách Regionálního centra Olomouc. Jejím pořadatelem byla opět I. chirurgická klinika LF UP a FNOL, která patří k předním pracovištím v zemi, zejména v oblasti jícnové chirurgie.

65. výročí založení 1. chirurgické kliniky LF UP a FNOL

Součástí slavnostního zahájení byla přednáška prof. Michaela Dlouhého, CSc., k 65. výročí založení 1. chirurgické kliniky, spojená s projekcí historického snímku.

Novodobá historie chirurgické kliniky v Olomouci se datuje od obnovení olomoucké univerzity, kdy zde současně začal působit první přednosta olomoucké chirurgie Vladislav Rapant, žák profesora Julia Petřivalského.

Tradice celostátních odborných konferencí s mezinárodní účastí vznikla na začátku šedesátých let, kdy byl uspořádán první ročník – Petřivalského dny. Později byl název celostátních odborných konferencí s mezinárodní účastí doplněn o jméno prvního přednosta olomoucké chirurgické kliniky prof. Vladislava Rapanta. Chirurgický kongres má jednu z nejdelších tradic v České republice a koná se v hanácké metropoli pravidelně každé dva roky.

Slavnostní křest nové publikace

Součástí programu prvního dne byla prezentace a křest nové odborné publikace Biopsie sentinelové uzliny (nakl. Galén, 2012), jejímiž hlavními autory jsou před-

nosta 1. chirurgické kliniky doc. Čestmír Neoral, CSc., a MUDr. Tomáš Bohanes, Ph.D., odborný asistent kliniky. Monografie nabízí přehledně zpracovaný soubor současných znalostí a zkušeností v jedné z významných se rozvíjejících oblastí onkochirurgie – vyšetřování tzv. sentinelové uzliny, jež mj. přispívá k výběru optimálního postupu a nejnutnějšího rozsahu operace.

Novinka: operace s 3D brýlemi

V průběhu letošního kongresu byla mediální veřejnosti poprvé ve střední Evropě představena nová 3D technologie využívaná při některých laparoskopických výkonech (viz snímek na titulní straně). „Operátor i členové jeho týmu mají při výkonu nasazeny obdobné 3D brýle, jaké se používají například v kině. Díky nim lékaři na sále získají lepší představu o anatomických strukturách v operačním poli. Zvyšuje se tím přesnost a bezpečnost operace,“ popsal doc. Čestmír Neoral. Součástí technologie nejsou jen brýle a monitor, ale také dvě paralelní kamery, které snímají obraz tak, aby mohl být přenášen prostorově.

Olomouckého kongresu se letos zúčastnilo téměř 200 lékařů a 118 sester.

-eh-, -mav-

Téma: Lidský život jako dar i závazek

■ Posledním hostem kurzu „Současná chemie“, jehož prostřednictvím seznamuje prof. Pavel Hobza, DrSc., FRSC z Katedry fyzikální chemie a RCPTM PříF studenty s předními vědeckými osobnostmi ČR již sedmým rokem, byl prof. Petr Pokorný, DrSc., z Katedry Nového zákona ETF UK. Pohled evangelického teologa, filozofa a biblisty, jehož přednáška nesla název „Lidský život – dar i závazek“, tak završil 25. dubna v aule Přírodovědecké fakulty UP cyklus, nad jehož letošním tématem „O původu života“ se v předchozích týdnech postupně zamýšleli i další členové Učené společnosti ČR – RNDr. Jiří Grygar, prof. Václav Pačes a doc. Jan Konvalinka.

Videozáznamy uskutečněných přednášek které pořídili pracovníci audiovizuálních slu-

žeb UP, jsou k dispozici na webových stránkách Katedry fyzikální chemie PříF <http://fch.upol.cz>.

-red-, foto-mo-

STRUČNĚ

■ Do 31. května je ve foyer 6. patra nové budovy PříF UP přístupná výstava makro a mikrofotografií **Tajemství rostlin** autora Mgr. Viktora Sýkory z 1. LF UK v Praze. Detailní záběry semen, plodů, pylových zrn a dalších částí rostlin okouzující neskutečnou krásou umožnily moderní techniky elektronové a optické mikroskopie (viz foto). ■ Studenti Lékařské fakulty a Fakulty zdravotnických věd UP zvali 5. května na akci **Den pro zdraví**, která se v uskutečnila pod záštitou děkana LF v olomouckých Smetanových sadech.

■ Vysokoškolské katolické hnutí Olomouc bylo letos pořadatelem celostátního setkání vysokoškoláků **Studentský Velehrad 2012**. Jeho XI. ročník s podtitulem „Cestou služby – následuj ho“ byl připraven na 4.–8. května. ■ První ročník **mezinárodního kolokvia Latinskoamerických studií**, pořádaného Katedrou romanistiky FF, nabídl sérii odborných přednášek a panelovou diskusi na téma vztah literatury a politiky v kontextu latinskoamerického regionu. Konalo se ve dnech 4.–6. května v Uměleckém centru UP.

-red-

O krizové intervenci a první pomoci při školní šikaně a kyberšikaně. Hosty Centra PRVoK byli přední český psychoterapeut a policejní psychologka

■ Projekty E-synergie (CZ.1.07/2.4.00/17.0062) a E-bezpečí, které realizuje Centrum prevence rizikové virtuální komunikace na PdF (PRVoK), nabídl v posledním dubnovém týdnu v prostorách fakulty další dva ze svých výstupů.

Prvním z nich byla přednáška policejní psychologky Krajského ředitelství policie ČR

Olomouckého kraje Mgr. Martiny Velikovské, která 25. dubna formou poutavé prezentace přiblížila budoucím učitelům činnost policie v oblastech psychologické podpory policistů, zejména však v oblasti krizové intervence. Mgr. Velikovská se ve své přednášce zaměřila na aktivity tzv. krizových intervenčních týmů, které poskytují akutní psychologickou pomoc obětem mimořádných krizových situací. Dále seznámila studenty s řadou případů, ve kterých museli policejní psychologové zasahovat, podrobně pak popsala tragický případ utonutí žáka a učitelky pod jezem Mlýnského potoka u Olomouce (06/2011), ve kterém osobně zasahovala a poskytovala psychologickou pomoc.

O dva dny později se uskutečnil workshop předního českého psychoterapeuta a etopeda PhDr. Michala Koláře (na snímku stojící vlevo). V rámci workshopu Nová cesta k léčbě šikan – účinná a bezpečná první pomoc při školní šikaně a kyberšikaně představil základy diagnostiky jednotlivých stádií šikan, zaměřil

se rovněž na rozdíly v diagnostice jejich počátečních a rozvinutých forem, upozornil na rozdíly mezi šikanou a kyberšikanou. Během pěti seminářů se frekventanti workshopů seznámili se způsoby práce s oběťmi a agresory, metodami odhalování šikan ve školní skupině, vyzkoušeli si také nácvik základních dialogů s rodiči obětí a agresorů. Workshop byl doprovázen podrobnými kazuistikami šikan v různých stádiích, zdůrazněny byly rovněž různé strategie jejich řešení. V rámci workshopu dr. Kolář také vyzdvihl přínos projektu E-Bezpečí Centra prevence rizikové virtuální komunikace PdF k řešení a prevenci kyberšikan v prostředí škol i mimo ně.

Spolupráce s dr. Kolářem bude pokračovat i dalšími navazujícími akcemi zaměřenými zejména na výcvik studentů PdF v oblasti diagnostiky šikan či kyberšikan. Důraz bude rovněž kladen na řešení krizových scénářů a na chyby, kterých se pedagogové v průběhu řešení šikan dopouštějí.

Další informace o projektech naleznete na www.esynergie.cz.

Za týmy E-Synergie a E-Bezpečí dr. Kamil Kopecký, Centrum PRVoK PdF UP, foto archiv autora

V knihovně UP „na stopě zločinu“

■ V úterý 24. dubna 2012 se konalo čtvrté večerní čtení v Ústřední knihovně UP. Tentokrát se knihovnici se studenty zaměřili na žánr detektivky. Účastníci zmínili řadu autorů, od Poa, Doylea a Christie, přes Chandlera, Stouta a Škvoreckého, až po Nesbøa či Larssona. Pozastavili se mimo jiné nad současným fenoménem skandinávských detektivek a uvažovali nad příčinami jejich obliby.

Večer ve znamení literatury se nesl v příjemném duchu a organizátoři se těšili na další setkání. Bližší informace: <http://tinyurl.com/detektivky>.

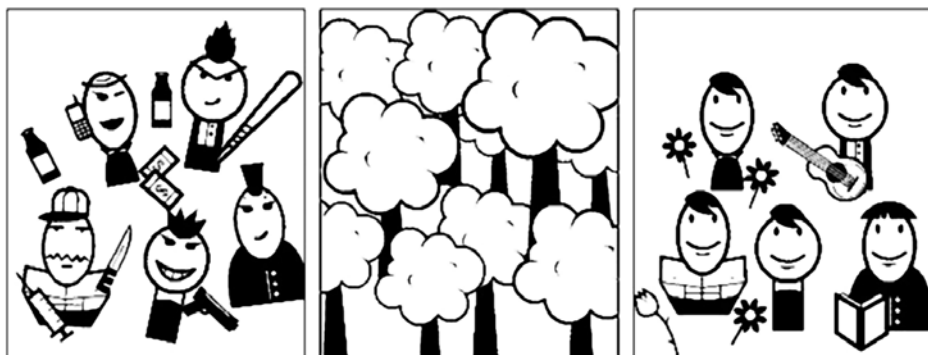
Mgr. Jindřich Juráš

Soutěž „Knihy ve zkratce“ vyhráli Hoši od Bobří řeky

■ Do 31. března měli zájemci možnost zúčastnit se výtvarné soutěže Knihy ve zkratce, kterou vyhlásila Knihovna UP pro studenty i zaměstnance univerzity. Soutěžící měli za úkol vytvořit krátký komiks – strip, který by vyjádřil děj celého, libovolně zvoleného literárního díla. Z příspěvků přihlášených do soutěže byl jako vítězný vyhodnocen strip Anny Marklové, studentky výtvarné výchovy a českého jazyka na PdF, která ve svém dílku ztvárnila jednu z oblíbených knih pro mládež – Hoši od Bobří řeky Jaroslava Foglara. Vítězka si ale odnesla hned dvě ceny, protože v anonymním hodnocení přisoudila porota druhé místo jejímu dalšímu stripu, ve zkratce shrnujícímu děj Alenky v kraji divů a za zrcadlem. „Obdržela tak jednak poukázku na nákup knihy v hodnotě 100 Kč za první místo, a zároveň čtenářskou lampičku za místo druhé. Čtenářskou placku získali všichni účastníci,“ upřesnil jeden z porotců Jindřich Juráš.

(Další informace o výsledcích soutěže naleznete na Facebooku Knihovny UP.)

-red-

Jaroslav Foglar: Hoši od Bobří řeky

Anna Marklová

Ceny města Olomouce obdrží také tři osobnosti spjaté s univerzitou

■ Zastupitelstvo města Olomouce vybíralo po patnácté držitele prestižních ocenění – Ceny města Olomouc a Ceny za počin roku 2011. Na návrh Rady města Olomouce rozhodlo o tom, že 14. června obdrží Cenu města Olomouce také prof. Jiří Fiala, CSc., z FF UP, a to v oblasti literatury, RNDr. Ladislav Bank, prezident Sportovního klubu UP, v oblasti sport a doc. Čestmír Neoral, CSc., přednosta I. chirurgické kliniky LF a FNOL, v oblasti přírodní vědy-medicína.

Hlavními badatelskými zájmy prof. Fialy jsou dějiny literatury 18. a 19. století, lidová slovesnost a pololidová literatura. Výrazně se zajímá o regionální dějiny a kulturní historii Olomoucka a o zdejší hudební kulturu a písňový folklor. Jeho specializací je též textologie a ediční technika. Prof. Fiala se podílel na vzniku několika desítek vědeckých i popularizačních knih, bohatá je také jeho rozhlasová činnost. V současné době působí na Katedře bohemistiky FF UP.

Nejlepší plavec olomouckého regionu 50. a 60. let minulého století RNDr. Ladislav Bank se po ukončení aktivní kariéry věnoval na UP oboru Plavání. Funkci prezidenta Sportovního klubu zastává od roku 1990, v roce 2010 obdržel Medaili za zásluhy o rozvoj vysokoškolského univerzitního sportu.

Doc. Čestmír Neoral vede I. chirurgickou kliniku od roku 2005. Je řešitelem či spoluřešitelem řady grantů, autorem mnoha přednášek. Věnuje se především gastroenterologii, hrudní chirurgii, chirurgii jater a miniinvazivní chirurgii. Je autorem jednaosmdesáti publikací, hlavním autorem monografie Infekce v chirurgii. V roce 2008 zvítězil kolektiv pod vedením doc. Neorala v národním kole soutěže The Future of Sutures (Budoucnost šití).

Ceny města Olomouc jsou od roku 1998 udělovány jako projev uznání významným osobnostem a subjektům, jejichž činnost má časový přesah a úzký vztah k Olomouci.

Z tiskových materiálů vybrala Milada Hronová

Sportovní den Univerzity Palackého 16. květen 2012

Již tradičně pořádá Akademik sport centrum Sportovní den pro všechny zaměstnance a studenty Univerzity Palackého. Už od rána pro vás budou zdarma připraveny nejrůznější sportovní aktivity a turnaje, které budou probíhat na tradičních sportovištích v okolí Sportovní haly, na kolejších B. Václavka i na dalších místech. Těšit se můžete na přibližně 30 různých sportů, posezení s přáteli, závěrečný turnaj Univerzitní ligy v malé kopané, projížďku na kánoích, horolezecký výjezd na Malý Rábský, velkou zumba party ve Sportovní hale UP a mnoho dalšího.

Ve snaze umožnit členům akademické obce a zaměstnancům všech organizačních jednotek UP účast na významné univerzitní akci Sportovní den UP udělil rektor UP na den

16. května 2012 rektorské volno.

Bližší informace o programu najdete na www.upol.cz/kalendar.

Katedra dějin umění FF UP pořádá
mezinárodní vědeckou konferenci

Historická Olomouc XIX: Sv. František Xavierský v českých zemích. Kult a ikonografie

v rámci Výzkumného záměru „Morava a svět: Umění v otevřeném multikulturním prostoru“, řešeného na FF UP v letech 2007–2013. Předmětem zájmu konference se stanou témata z dějin umění, literatury, divadla, hudby, historická a teologická témata a popř. z jiných oborů vztahujících se k postavě sv. Františka Xavierského.
17.–19. května 2012, Jezuitský konvikt

Právnická fakulta UP v Olomouci pořádá
odborný seminář

Změny v dědicím právu po přijetí nového občanského zákoníku a dílčí témata

18. května 9. 30–15.15 hod.
budova A – sál rotunda

Přednášející: JUDr. Václav Bednář, Ph.D., Katedra občanského práva a pracovního práva PF UP, člen rekodifikační komise Ministerstva spravedlnosti k novému občanskému zákoníku. Cílem semináře je seznámit všechny účastníky s novou úpravou dědicího práva v novém občanském zákoníku ve srovnání se stávající úpravou. Seminář je určen pro advokáty, soudce, exekutory, notáře, zaměstnance veřejné správy a další zájemce o tuto problematiku. Přihláška a další informace: <http://cdv.upol.cz> (záložka odborné semináře).

Katedra germanistiky FF UP a Svaz germanistů
ČR pořádají mezinárodní konferenci

Deutsch als Sprache der (Geistes) Wissenschaften

17.–18. května

Zahájení proběhne 17. května v 11 hodin ve velké posluchárně č. 109 v Uměleckém centru UP a po plenárních přednáškách bude jednat v lingvistických, literárních a didaktických sekcích. V 19 hodin se v Kapli Božího těla uskuteční u příležitosti konference klavírní koncert Mgr. Marka Kepřta, Ph.D., z Katedry muzikologie FF. Konference bude pokračovat 18. května jednáními v sekcích.

Nabídka rekreačních pobytů na Pastvinách

Výcvikové, školící a rekreační středisko VS FTK UP Pastviny nabízí rekreační pobyty v pohodovém aktivním stylu. Atmosféra Orlických hor a přehradý navodí příjemný pobyt nejen organizovaným akcím, školám, kurzům, ale i rodinám s dětmi. Podrobné informace najdete na www.acpastviny.cz.

Profesury

Pedagogická fakulta

V rámci jednání Vědecké rady PdF UP se
15. května ve 13.15 hod. uskuteční řízení ke
jmenování profesorem v oboru Hudební teorie
a pedagogika.

Uchazeč: **doc. PhDr. Marek Franěk, CSc., Ph.D.**, docent Katedry managementu Fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové. Téma přednášky: **Problematika negativního působení některých hudebních žánrů na posluchače adolescentního věku.**

Jednání se koná v zasedací místnosti Děkanátu PdF UP.

„Transplantace kostní dřeně je stále rizikovým léčebným výkonem pro omezený počet nemocných,“ říká prof. Karel Indrák

Publikoval více než 400 odborných prací, z toho zhruba jednu třetinu v zahraničních periodikách. Přednesl více než 500 přednášek, z toho přes 50 v zahraničí. Stál u zrodu programu transplantace kostní dřeně na LF UP a FNOL a v roce 1987 identifikoval hemoglobin Olomouc. Jak sám uvádí, za mnohé ve své profesní kariéře vděčí třem lidem: prof. B. Wiedermannovi, který jej přivedl k hematologii, prof. T. H. J. Huismanovi a prof. J. T. Prchalovi, kteří mu umožnili dosáhnout významných vědeckých výsledků. Řeč je o prof. Karlu Indrákovi, přednostovi Hemato-onkologické kliniky LF a FNOL, který před proslovením přednášky významného absolventa Univerzity Palackého poskytl Žurnálu UP následující rozhovor:

Pane profesore, jak se z řadového absolventa stává absolvent významný? Můžete krátce shrnout svůj profesní vývoj v oblasti hematologie?

Počet absolventů, které naše Univerzita vychovávala a které je možno označit jako významné, je velký. Měl jsem jen to štěstí, že jsem byl vybrán. Myslím si, že když chce člověk něčeho dosáhnout, musí mít jasné vize. A samozřejmě i štěstí, které – jak se ale říká – přejí připraveným. Ve Fakultní nemocnici Olomouc pracuji dlouhých 40 let, takže stručně shrnout svůj profesní vývoj je obtížné.

Současná Hemato-onkologická klinika vznikla z Oddělení klinické hematologie (OKH), založeného v roce 1973 z hematologických laboratoří I. interní kliniky. Prvním přednostou byl prof. B. Wiedermann, uznávaný hematolog-morfolog a znamenitý diagnostik. Prof. Wiedermann mě přivedl k hematologii a měl na mou další práci velký vliv. S pětadvaceti zaměstnanci jsem převzal vedení OKH v roce 1985.

Jak se vám podařilo dosáhnout vědeckých úspěchů?

Studium problematiky červených krvinek mě pověřil právě prof. Wiedermann. Snad i proto, že se této problematice u nás moc odborníků nevěnovalo, podařilo se mi identifikovat některé choroby, o nichž se do té doby tvrdilo, že zde neexistují – např. poruchy tvorby hemoglobinu (Hb). Shodou okolností jsem druhý abnormalní Hb identifikoval prioritně u lidí žijících blízko Olomouce, proto dostal název Hb Olomouc. Ve stejné době se mi podařilo popsat také některé abnormality způsobující nemoc charakterizovanou vysokým počtem červených krvinek. Má práce akcelerovala po roce 1987, když do Olomouce přijel prof. T. H. J. Huisman z USA, jeden z nejvýznamnějších světových odborníků na problematiku abnormalit Hb. Do Olomouce jej přivedl zájem o mé výsledky. Pozval mě do USA, kam jsem vycestoval o tři roky později. Po dvou měsících v USA se mě pan profesor zeptal, zda bych nemohl v Československu získat vzorky krve těch nemocných, u nichž existuje podezření na poruchu Hb. Po řadě telefonátů jsem během čtrnáctidenního pobytu v ČR nashromáždil od významných odborníků – hematologů z celého tehdejšího Československa – asi sto sedmdesát vzorků krve pacientů, u nichž bylo vysloveno podezření na abnormalitu Hb. S kolekcí vzorků jsem měl štěstí. Podařilo se mi mezi nimi odhalit řadu prioritních abnormalit. Některé z nich se daří plně objasnit až dnes s využitím nových a vysoce sofistikovaných metod. V USA jsem publikoval řadu prací, jež dostaly Československo na genetickou mapu světa v problematice Hb-patií.

Vraťte se ale k vaší klinice. Ta má dnes zhruba sto dvacet zaměstnanců...

Ano. Po návratu z USA v roce 1991 jsem začal usilovat o to, abychom k laboratorní složce a ambulanci OKH získali i složku lůžkovou. Díky důvěře vedení nemocnice i LF, kterou jsem pravděpodobně získal díky výsledkům dosaženým v USA, bylo ve druhé polovině roku 1991 k OKH přiřazeno malé lůžkové oddělení. Statut kliniky se mi podařilo prosadit v roce 1996. Stali jsme se tak první Hemato-onkologickou klinikou v tehdejší ČR. V rámci ní

Prof. Karel Indrák, DrSc.,

přednosta Hemato-onkologické kliniky LF UP a FNOL. Identifikoval hemoglobin Olomouc. Významné jsou i jeho práce věnované molekulární genetice talasemií (onemocnění způsobující chudokrevnost) a polycytémií (onemocnění charakterizované zvýšeným množstvím červených krvinek). V roce 1991 zřídil na svém pracovišti první molekulárně genetickou laboratoř v rámci UP, v roce 1996 prosadil v Olomouci ustanovení první Hemato-onkologické kliniky v ČR, na které v roce 1997 zahájil program transplantací kostní dřeně, pro který pracoviště získalo i evropskou akreditaci a založil nadaci Haimaom, nadaci na podporu nemocných s transplantací kostní dřeně. V roce 2006 získala Hemato-onkologická klinika členství v European LeukemiaNet (ELN) jako jedno z evropských „Center of Excellence“ a od roku 2010 je prof. Indrák členem ELN Steering Committee. Je zakladatelem Olomouckých hematologických dnů, v letech 1994–2006 byl předsedou České hematologické společnosti ČLS JEP, v letech 1999–2000 zastával funkci experta Rady Evropy ve Štrasburku. Je aktivním členem řady mezinárodních odborných společností.

pak začal prudký rozvoj pracoviště včetně speciálních laboratorních metod (genetika, molekulární genetika, imunotypizace kultury – které byly většinou vybavovány díky úspěšným grantovým aplikacím a z nadace Haimaom), transplantačního programu a samozřejmě i rozšíření počtu personálu všech kategorií.

Transplantační program se vám podařilo zahájit záhy po ustavení kliniky...

Bylo to půl roku po získání statutu kliniky a přestěhování do nových prostor, které zahájení programu umožnilo. Před čtyřmi lety jsme zorganizovali setkání s transplantovanými při příležitosti deseti let tohoto programu v Olomouci. Přijelo velké množství bývalých pacientů, včetně pacientky, která byla u nás transplantovaná jako první. Daří se jí výborně! Do dnešního dne jsme provedli 850 transplantací kostní dřeně (TKD). Musím však říci, že i přes všechny pokroky, přes zlepšení diagnostiky a léčby komplikací, jsou však TKD stále rizikovou metodou. Proto je budoucnost léčby nádorů spojována více s cílenou léčbou.

Co to znamená?

Obecně je nutné vždy nejprve najít a potvrdit „cíl“ léčby. Jinými slovy: je nutné zjistit, co nemoc způsobuje. Poté je potřebné najít „zbraň“, kterou je možné „cíl“ zasažnout a zničit. První choroba, u níž se zjistilo, že souvisí s genetickou změnou, která byla posléze identifikovaná jako „cíl“ léčby, byla chronic-

Dokončení na str. 5

ká myeloidní leukémie. Touto chorobou u nás ročně onemocní zhruba sto lidí. Od roku 2000 na ni však máme novou „zbraň“ - lék imatinib. Pacienti, kteří tak měli původně naději na přežití čtyři roky, dnes mají s touto léčbou naději na přežití pětadvacet let. Tuto léčbu našim nemocným poskytujeme od roku 2000, Ing. Josef Lux, dřívější předseda KDU a vicepremiér vlády zemřel v roce 1998. Jinými slovy: každý rok přináší nemocným nové naděje...

Tito lidé jsou zcela vyléčení?

Pacienty s chronickou myeloidní leukémií zatím neumíme cílenou léčbou vyléčit úplně. Léky musejí užívat stále, což působí vrásky na čele zdravotním pojišťovně. Jeden rok léčby totiž stojí asi šest set tisíc korun. Díky tomu, že dnes pacienti na tuto chorobu neumírají a díky tomu, že každým rokem dalších zhruba sedmdesát lidí tuto cílenou léčbu potřebuje, náklady na ni se každým rokem zvyšují zhruba o padesát milionů korun. Je to velký problém, neboť není možné, aby si tak obrovské sumy hradili sami pacienti. Zde je nezbytná solidarita.

Jaká je historie transplantace kostní dřeně?

První transplantace kostní dřeně (TKD) probíhaly v padesátých letech minulého století bez znalosti hlavního antigenního systému (HLA systém – Human Leukocyte Antigen). Tomu odpovídaly výsledky, shrnuté v roce 1964. Ze 417 TKD přežili pouze tři lidé. Pro porovnání – bez znalosti krevních skupin probíhaly kdysi stejně neúspěšně i transfúze krve. Pro nemocné, kteří byli indikováni k TKD, však tato léčba byla dříve jedinou nadějí. Negativní zkušenosti přinesly zásadní poznatky a umožnily tak rozvoj TKD v dalších letech. Teprve v 60. letech minulého století byl totiž objeven již zmíněný HLA systém, což mělo pro úspěch TKD stejný význam jako objevení krevních skupin pro transfúzi krve. V zásadě odlišujeme dva zásadní typy TKD: autologní, kdy člověk je sám sobě dárce kostní dřeně, a alogenní, tedy transplantace od dárce. Autologní transplantace umožňují intenzifikovat chemoterapii, jejíž dávka je díky toxicitě léčby limitována právě citlivostí krvevotvorby. Vyšší dávka cytostatika neakceptovatelně zvyšuje toxicitu léčby, ale současně zvyšuje i naději na vyléčení chemosenzitivního nádoru. Nemocnému je proto u autologní TKD po podání cytostatika a jeho vyloučení z organismu vrácena jeho zdravá kostní dřeň, která byla před účinkem cytostatik ochráněna mimo organismus, a krevetvorba nemocného se tak rychle obnoví. Alogenní transplantace přinášejí vedle chemoterapeutického efektu ještě efekt imunitní, kdy imunitní krvinky dárce (T-lymfocyty) jsou schopny identifikovat imunosenzitivní nádorové buňky příjemce a likvidovat je. Bohužel imunitní mechanismy se někdy vymknou kontrole a reakce, kterou nazýváme reakcí štěpu proti hostiteli, pak poškozuje i zdravou tkáň nemocného a je schopna jej svým účinkem i zahubit.

Stojíte za identifikací tzv. hemoglobinu Olomouc. Jak rozdílný hemoglobin může být?

Hlavní úlohou Hb a červených krvinek je přenos kyslíku z plic do tkání. Hb je tvořen hemem a dvěma páry bílkovinných řetězců. V souvislosti s genetickou poruchou se bílkovinné řetězce mohou vytvářet abnormálně. Právě abnormálnost v jejich tvorbě může vést k nestabilitě Hb, a pacienti pak trpí chudokrevností – nemají dostatek nosičů kyslíku – červených krvinek – pro přenos kyslíku do tkání. V českých a slovenských rodinách jsme identifikovali čtrnáct nestabilních variant Hb a dva z nich jsme popsali prioritně – Hb Hradec Králové a Hb Haná. Jiná porucha struktury Hb způsobuje, že červená krvinka sice v plicích kyslík naváže, ale v tkáni jej

v důsledku zvýšené afinity Hb ke kyslíku obtížně uvolňuje. Přes to, že červených krvinek je v těle relativně dostatek, přenos kyslíku do tkání vázne. Organismus se přizpůsobuje tak, že vytváří víc červených krvinek, a tím si zajistí dostatečný přenos kyslíku do tkání. Právě zvýšená vazba Hb ke kyslíku způsobená abnormální strukturou Hb byla příčinou nadměrného počtu červených krvinek u otce a syna, který byl posléze identifikován jako Hb Olomouc. Jinou skupinou chorob způsobujících poruchu Hb jsou talasemie. Zde dochází ke snížení až útlumu tvorby některého či některých bílkovinných řetězců v důsledku vrozené genetické poruchy a následkem může být také chudokrevnost. Při analýze našich nemocných jsme identifikovali talasemické mutace ve 252 rodinách u 475 osob českého a slovenského původu. Odhalili jsme několik prioritních mutací a řadu mutací, které pocházejí např. z oblastí Středozezemního moře.

Proč právě ze Středozemí?

Většina těchto mutací chrání své nositele před vznikem malárie, a genetickým selekčním tlakem jsou proto nosiči těchto mutací zvýhodněni proti jedincům s normálním Hb. Podíváte-li se do naší historie, zjistíte, že výskyt těchto mutací u nás je logický. Na našem území se pohybovali Římané, Turci, Rusové, Němci, Francouzi, Švédové a naše území bylo součástí Rakousko-Uherska společně s částí Středomoří. Každý z těchto národů zde jistě zanechal své geny a někteří i talasemické mutace. S tím, jak se sem stěhují lidé z východu, z Asie apod., bude u nás těchto chorob přibývat.

Jste zakladatelem prestižních Olomouckých hematologických dnů...

Olomoucké hematologické dny (OHD) začínaly jako půldenní akce v roce 1987. V loňském roce jsme tedy oslavili jejich 25. výročí. Dnes jsou každoroční největší celostátní hematologickou akcí s mezinárodní účastí. Pravidelně se jich účastní 700–800 hematologů, což je na tento obor skutečně hodně, a nás těší, že účastníci hovoří o „geniu loci“, který je každoročně do Olomou-

Pacienti, kteří tak měli původně naději na přežití čtyři roky, dnes mají s touto léčbou naději na přežití pětadvacet let.

ce přivádí. Zahraniční hosté jezdí do Olomouce od roku 1991. Nejdříve se sem jezdili spíše porozhlédnout, o české medicíně ani naší zemi toho nikdo z nich moc nevěděl.

Očekávali zde úroveň rozvoje země. Vesměs byli hodně překvapeni, když zjistili, že stále patříme do západní Evropy, že je zde medicína na vysoké odborné úrovni a organizací naší zdravotní péče i vzdělávání někdy „západní“ země i předčíme. OHD umožnily navazovat první odborné kontakty, mnohé z nich přetrvaly dodnes a dále se rozvíjejí. Mj. právě za spolupráci s našimi pracovníky obdrželi dva účastníci OHD prof. Prchal a prof. Kyle z USA čestný doktorát UP.

Ptala se Milada Hronová, foto Marek Otava

Přednášku významného absolventa UP s názvem „Od výbuchu atomových bomb v Hirošimě a Nagasaki k cílené léčbě v hematologii“ přednesl prof. Karel Indrák v aule Přírodovědecké fakulty UP 26. dubna

Oznámení + Pozvánky

Ústav speciálněpedagogických studií PdF UP zve na **závěrečnou konferenci** k projektu „**Tvorba a realizace kurzů zaměřených na práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pro pedagogické pracovníky středních škol a druhého stupně základních škol**“ V rámci projektu proběhl cyklus tří několikátýdenních kurzů, které byly zaměřeny na problematiku vzdělávání žáků se zdravotním postižením. Cílem bylo vybavit pedagogické pracovníky středních škol a druhého stupně základních škol užitečnými poznatky z oblasti speciální pedagogiky, které by mohli dále využít ve své vlastní praxi.

Konference se uskuteční **17. května od 13:00 v aule Pedagogické fakulty UP**. V rámci konference budou prezentovány výsledky řešení projektu. Bližší informace o projektu a konferenci viz www.kurzy-spp.upol.cz nebo na emailové adrese: kurzy-spp@seznam.cz.

Přednáškový večer Spolku lékařů

Spolek lékařů v Olomouci a Ústav sociálního lékařství a zdravotní politiky LF UP pořádají další z přednáškových večerů, tentokrát na téma *Nové perspektivy a cíle oboru sociálního lékařství* (koordinátorka doc. Kateřina Ivanová, Ph.D.). Koná se **ve středu 23. května od 16.00 hodin v prostorách Teoretických ústavů LF UP**. Program viz www.upol.cz/kalendar/.

Dance in Video – zkušební přístup

Knihovna UP získala zkušební přístup do multi-mediální databáze producenta Alexander Street Press „Dance in Video“. Databáze zahrnuje asi 600 tanečních a baletních představení (tj. 365 hodin), které se odehrávají na předních světových scénách baletu a nejrůznějších dalších žánrů. Přímý vstup: <http://daiv.alexanderstreet.com>. **Zkušební přístup bude k dispozici do 2. června 2012**. Bližší informace: <http://ezdroje.upol.cz>.

Den fascinace rostlinami

Olomouc se k historicky prvnímu ročníku této celosvětové akce připojí **23. května v Botanické zahradě PřF UP a Sbírkových sklenicích Výstaviště Flora Olomouc, a. s.** Otevřeno od 8.00 do 18.00; vstup zdarma.

Den GIS v botanické zahradě

Součástí programu budou komentované prohlídky zahrady i skleníků a prezentace prototypu geografického informačního systému BotanGIS. Informace také na garden.upol.cz, botangis.upol.cz, flora-ol.cz.

Botanické vycházky do okolí Olomouce

Katedra botaniky ve spolupráci s Katedrou ekologie a životního prostředí, Katedrou biologie PdF UP a moravsko-slezskou a východočeskou pobočkou České botanické společnosti pořádá pro zájemce z řad studentů i veřejnosti sérii botanických vycházek do širšího okolí Olomouce. Na vycházkách budou demonstrovány mechorosty, cévnaté rostliny a vegetace vybraných biotopů. Program exkurzí najdete na <http://botany.upol.cz/>.

Upozornění Správy kolejí a menz

Vedení útvaru stravování upozorňuje strávníky, že **od pondělí 14. května je provozní doba menzy a bufetu v Neředíně pouze do 15.00 hodin; minutky a hotová jídla je nutno objednat do 14.30 hod.**

Soutěž Podnikavá hlava spěje do finále

Třetí ročník veřejné soutěže o nejlepší ne-realizovaný podnikatelský záměr Podnikavá hlava, za kterou stojí Vědeckotechnický park UP, zaujal v letošním roce téměř šedesát potenciálních „byznysmenů“, kteří se do soutěže přihlásili. Odborná porota nyní bude vybírat deset finalistů a dva vítěze zvláštních kategorií z celkem 43 záměrů, které splňovaly formální kritéria soutěže.

Do soubroje o padesát tisíc korun pro absolutního vítěze soutěže se tak nakonec zapojil zhruba stejný počet lidí jako v loňském roce. Naopak daleko větší zájem zaznamenali organizátoři u žen a středoškoláků. Do zvláštní kategorie Podnikatel v sukni se přihlásilo jedenáct dívek a o titul nejlepšího středoškoláka se utká čtrnáct soutěžících. „Perličkou je, že máme přihlášeného i jednoho vězně, kterého zastupuje jeho kněz,“ dodala za VTP UP Silvie Polánková.

O vítězi rozhodne porota při veřejných prezentacích desítky nejlepších soutěžících 17. května. Na všechny finalisty čekají finanční odměny, pronájem kanceláří, poradenské služby a další věcné ceny.

Více na www.podnikavahlava.cz. -mar-

Filozofická fakulta nabízí intenzivní kurzy anglického jazyka

V rámci celofakultního projektu UPlift nabízíme studentům bakalářského a magisterského stupně studia všech oborů Filozofické fakulty UP 14-denní intenzivní kurzy Academic English v termínu od 3. 9. do 14. 9. 2012 na FF UP. Kurzy budou obsahově vyprofilovány pro tři oborové skupiny – společenskovědní, humanitní a uměnovědní.

Požadovaná úroveň znalosti anglického jazyka pro registraci do kurzu je B2 dle společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Kurzy budou kreditově ohodnoceny v kategorii B/C (dle oboru) za 5 kreditů. Výuka bude vedena zkušenými lektory. V případě zájmu o absolvování kurzu se můžete přihlásit do 8. června 2012 prostřednictvím formuláře, který naleznete na www.uplift.upol.cz. Počet míst je omezen. V případě otázek pište na dana.hellova@upol.cz.

Kurzy Academic English jsou realizovány v rámci projektu Rozšíření a systematizace výuky ve světových jazycích na FF UP, CZ.1.07/2.2.00/28.0033, jehož cílem je internacionalizace výuky na FF UP, realizace přednášek a workshopů zahraničních akademických pracovníků, zlepšení jazykových kompetencí akademických pracovníků a studentů FF UP formou intenzivních jazykových kurzů a podpora začlenění přednášek v cizím jazyce do oborových studijních plánů. Více informací naleznete na www.uplift.upol.cz. -dh-

Literárněvědná společnost, pobočka Olomouc, a Katedra bohemistiky FF UP zvou na přednášku, kterou prosloví literární teoretik, historik a kritik, **prof. Aleš Haman, DrSc.** (Ústav estetiky FF JU):

O stylu a čtenáři

Přednáška se koná v úterý 15. května v 15 hodin v seminární pracovně Katedry bohemistiky (Křížkovského 10, zadní trakt, přízemí).

Projekty Evropských fondů řešené v Projektovém servisu UP

Kromě spolupráce při řešení projektů na různých pracovištích UP, řeší pracovníci Projektového servisu UP vlastní projekty. V rámci operačního programu „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“ jsou v Projektovém servisu UP řešeny tři projekty – Centrum vzdělávacích aktivit zahraniční spolupráce, Zvýšení kompetencí studentů a akademických pracovníků v řízení výzkumných a vzdělávacích projektů a Síť spolupráce vysokých škol v oblasti projektových center.

Centrum vzdělávacích aktivit zahraniční spolupráce

Cílem projektu je nabídka souboru celouniverzitních kurzů v oblasti možností zahraniční spolupráce se vzdělávacími a výzkumnými institucemi zaměřenými na přírodovědné a humanitní obory, jejich postupné zapojování do vzdělávacích projektů a sítí a uspořádání celorepublikové konference. Předpokládaným výsledkem je snaha o to, aby cílová skupina, kterou jsou akademičtí a jiní pracovníci UP, zlepšila svoje postavení na trhu práce a výměnou zkušeností mezi českými a zahraničními institucemi zvýšila konkurenceschopnost české ekonomiky.

Projekt je realizován v šesti klíčových aktivitách, které zahrnují vytvoření databází mezinárodních sítí a projektů, základních informací o pobytu v zemích EU a kontaktů dále tvorbu anotací a podkladů vzdělávacích kurzů, spuštění informačního portálu, a další.

Projekt byl zahájen 1. září 2010 a jeho předpokládané ukončení je 31. srpna 2013.

Zvýšení kompetencí studentů a akademických pracovníků v řízení výzkumných a vzdělávacích projektů

Stěžejním cílem projektu je systematické vzdělávání studentů a akademických i neakademických pracovníků UP v současné době významné oblasti vzdělání – projektového managementu, čímž má být zlepšeno postavení cílové skupiny nejen na trhu práce, ale i na vlastním pracovišti. Projekt je naplňován realizací kurzu zaměřeného na projektový management, který je rozdělen do čtyř na sebe navazujících přednáškových modulů, které pokrývají celý proces přípravy a realizace projektu od vyhledání konkrétních dotačních titulů po jeho realizaci, včetně možného financování: Finan-

cování projektů; Plánování a příprava projektů; Příprava projektové přihlášky; Řízení projektů. Pro všechny moduly jsou pečlivě jednotlivých lektorů připraveny i příslušné studijní materiály v tištěné a elektronické podobě.

Projekt je realizován ve čtyřech klíčových aktivitách, které se týkají zpracování obsahu modulů, přípravy studijních opor a realizace a aktualizace modulů.

Projekt byl zahájen 1. června 2010, jeho ukončení je plánováno ke 30. dubnu 2013.

Síť spolupráce vysokých škol v oblasti projektových center

Cílem projektu je vytvoření sítě spolupráce vysokých škol na úrovni projektových center zajišťujících rychlý a kvalitní přísun informací akademickým a jiným pracovníkům vysokých škol. Činnost je orientována především do oblastí projektového managementu, finančního řízení projektů, dotačních a grantových možností ve vědě, výzkumu a vzdělávání v ČR a EU. Partnery projektu jsou MU, VUT a Český nanotechnologický klastr. Vzájemná spolupráce mezi jednotlivými centry je realizována různými formami – komunikační a informační platforma, porady týmu, workshopy a semináře, stáže, konference apod.

Projekt je realizován ve čtyřech klíčových aktivitách – vytvoření a činnost sítě, organizování odborných stáží, evaluace činnosti sítě a disseminace výsledků projektu.

Projekt byl zahájen 1. června 2011, jeho ukončení se předpokládá 31. května 2014.

Prof. B. Hodaň, CSc., projektový manažer (redakčně kráceno)

Podrobné informace o projektech včetně již realizovaných výstupů najdete na www.zurnal.upol.cz.

„Digital humanities“ na Katedře žurnalistiky – cesta z dilematu sociálních věd?

Jak nárůst tzv. velkých dat ovlivní vědu jako takovou? Dokáže nám Google pomoci s výzkumem stejně dobře, jako dokáže překládat a hledat na mapě? Provokativní teze o přítomnosti a budoucnosti datových analýz prezentoval Mgr. Josef Šlerka, šéf Studií nových médií na FF UK v Praze, v přednášce nazvané Digital humanities a změna paradigmatu, která proběhla 17. 4. na Katedře žurnalistiky FF UP v rámci interdisciplinárního cyklu Aktuální otázky médií, kultury a komunikace.

Podle Šlerky žijeme v přelomové době a jsme údajně svědky proměn, které ovlivní i způsob, jakým dosud probíhalo zkoumání v humanitních a sociálních vědách. Tato transformace je

symbolizována tzv. datovým paradigmatem – přístupem, jenž je schopen odvozovat poznání čistě z počítačového zpracování dat a jejich analýzy. Tento přístup má nahradit dosavadní modelování skutečnosti (komutační paradigma) a jeho výhodiska lze demonstrovat například na zcela běžné funkci komprese souborů, při níž k sobě algoritmus v počítači mechanicky přiřazuje ty nejpodobnější. Obdobné procesy lze následně užít na různé formy dat, která nám poskytují vyhledávače a sociální sítě. Metoda social network analysis například aplikuje teorii grafů a teorii sítí na oblasti sociologie. Formálně se tak pokouší zachytit vztahy v nějaké síti (lidské společnosti, skupině) a z nich extrahovat určité zákonitosti a přidané vědění, které jinak nejsou ihned zřetelné. Praktickými výstupy vzešlymi z principů „digital humanities“ mohou být kupříkladu v přednášce prezentované grafické zpracování hlasovacích procesů nebo statistiky z Google Insights, užívající data z vyhledávání k predikci nezaměstnanosti.

V sociálních vědách vždy existovalo dilema mezi kvalitativními a kvantitativními výzkumy. Digitální technologie, které již dnes dokáží velké objemy dat nejen uchovávat, ale také analyzovat, mohou pomoci toto dilema rozřešit.

Pavel Juráš, foto Petr Bílek

Divadelní představení „Pašijové hry“ se setkala s mimořádným ohlasem.**Výtěžek z benefiční akce podpořil handiapované**

Takový zájem veřejnosti organizátoři benefičního divadelního ztvárnění Pašijových her nečekali: kapacity kina Metropol se 3. dubna ukázaly jako nedostatečné, a tak se představení tentýž večer ještě jednou zopakovalo. Mimořádný zájem návštěvníků se promítl i do celkové sumy získané z dobrovolného vstupného. Výtěžek z akce ve výši 25 300 korun předali organizátoři 19. dubna řediteli centra sociálních služeb Klíč v Olomouci Petru Matuškoví.

„Je to pro nás překvapující. Očekávání bylo vysoce překročeno, a to nejen vybranou částkou, ale i obrovským zájmem veřejnosti. Myslím, že dnešní doba přináší potřebu prožít něco veřejně a Pašijové hry k tomu byly dobrou příležitostí,“ řekl Petr Matuška.

Představení se uskutečnilo krátce před Velikonocemi a po více než měsíční přípravě se na pódiu kina vystřídal přes 70 účinkujících z Vysokoškolského katolického hnutí Olomouc, farnosti Hejčín a Základní školy svaté Voršily v Olomouci. „Když jsme viděli ten dav lidí, kteří se už nedostali do sálu, zjišťovali jsme, zda

Ředitel centra sociálních služeb Klíč Petr Matuška přebírá šek na 25 300 Kč od Lucie Přikrylové, členky přípravného týmu benefičního představení a studentky FF UP

Významný absolvent UP...

Ve světle těchto výjimečných výsledků práce je podstatné zmínit, že transplantace je i v dnešní době stále vysoce rizikový výkon. Nezanedbatelná je i souvislost mezi léčbou a finanční náročností, neboť naděje, které výzkumy přináší nemocným lidem, přináší zároveň ekonomické problémy. „Ani dnes totiž neumíme všechny pacienty zcela vyléčit. Tito lidé musejí užívat léky, přičemž léčba je velmi drahá. Pro představu: jeden rok léčby stojí asi šest set tisíc korun. Na jedné straně je vynikající, že pacienti dnes v řadě případů neumírají, na straně druhé však každým rokem asi dalších sedmdesát lidí onemocní, a částky investované do léčby se tím každoročně zhruba o padesát milionů korun navyšují. Je to dnes velký problém, neboť není možné, aby si tak obrovské sumy hradil sám pacient,“ upozornil prof. Karel Indrák.

Prof. Karel Indrák je uznávanou kapacitou v oboru, a to nejen v České republice, ale i v zahraničí. Je mj. spoluzakladatelem Olomouckých hematologických dnů. Ty se z původně jednodenního pracovního odpoledne konaného v roce 1987 rozrostly v nejvýznamnější a největší každoroční hematologickou akci v ČR

by byli ochotni přijít i za dvě hodiny. Nakonec jsme představení zopakovali a přišlo ještě více než sto dalších diváků,“ uvedla režisérka Helena Pavelcová. Pašijové hry zhlédlo celkem asi 650 návštěvníků.

Ztvárnění Pašijových her nezahrnovalo pouze poslední chvíle života Ježíše Krista, jak tomu bývá zvykem. Obsáhlo celý Ježíšův život od narození, přes jeho učení a zázraky, které konal, až po odsouzení k smrti. Známy biblický příběh byl převeden do aktualizované a moderní podoby se snahou ukázat divákovi, že to, co se stalo před více než 2 000 lety, je aktuální i v dnešní době. „Vystoupení bylo netradiční, líbily se mi zajímavé prvky směřující představení do problémů současnosti, například scény doktorů a pekařů. Moc se mi líbilo zapojení všech věkových generací,“ uvedla jedna z návštěvnic Helena Provazníková.

Pašijové hry uspořádalo Vysokoškolské katolické hnutí Olomouc a Akademická farnost Olomouc. Partnery akce byly: Kino Metropol, Statutární město Olomouc, Univerzita Palackého a Olomoucký kraj. Mediálními partnery akce byly: Český rozhlas Olomouc, TV Noe, Radio Proglas a Katolický týdeník.

Představení podpořili Ing. Pavel Horák, náměstek hejtmana Olomouckého kraje, RNDr. Ladislav Šnevajs, náměstek primátora města Olomouce, Mons. Jan Graubner, arcibiskup olomoucký, prof. Miroslav Mašláň, CSc., rektor Univerzity Palackého a RNDr. Gabriela Ivana Víková, Th. D., děkanka CMTF UP.

Centrum Klíč, kterému byl výtěžek z akce určen, se věnuje především lidem s mentálním či vícenásobným postižením a nabízí sociálně terapeutické, vzdělávací, pracovní, zájmové a aktivizační činnosti ve vlastním i v běžném společenském prostředí. Součástí centra je denní i týdenní stacionář, domov pro osoby se zdravotním postižením nebo chráněné bydlení.

-lp-, -red-, foto archiv organizátorů a -mo-

Dokončení ze str. 1

a největší pravidelný lékařský kongres pořádaný v Olomouci. V roce 1991 zřídil prof. Indrák na svém pracovišti první molekulárně genetickou laboratoř v rámci Univerzity Palackého a v roce 1997 zahájil na Hemato-onkologické klinice FNO program transplantace kostní dřeně, pro něž pracoviště brzy získalo i evropskou akreditaci.

Cyklus vědeckopopulárních přednášek významných absolventů UP je pořádán Univerzitou Palackého a statutárním městem Olomouc ve snaze udržovat a pěstovat kontakty s vynikajícími absolventy jednotlivých fakult UP, šířit povědomí o jejich příslušnosti k UP i o vztěbě na město Olomouc, jehož je Univerzita Palackého významnou součástí. Přednášky se v prostorách UP uskutečňují jednou v roce a za dobu zhruba deseti let se v jejich programu vystřídal takové osobnosti, jakými jsou světoznámý jazzový hudební skladatel a pianista Emil Viklický, první polistopadový rektor a významný amerikanista prof. Josef Jařab, primáš Hradišťanu Jiří Pavlica či světově proslulý fotograf prof. Jindřich Štreit.

Milada Hronová, foto na str. 1 Marek Otava
Více o pronesených přednáškách na www.upol.cz/o-univerzite.

Výstava O moravských zločinech a trestech ve Vlastivědném muzeu Olomouc

V rekonstruovaných prostorách Vlastivědného muzea v Olomouci se 26. dubna uskutečnila vernisáž výstavy *O moravských zločinech a trestech*. Výstava, jež bude otevřena do 16. září 2012, sestává ze dvou expozic. Autorem libreta expozice Z historie policie a četnictva na Moravě (do roku 1945) je plk. Mgr. Miroslav Spurný (na

snímku vlevo), libreto expozice *Z moravského pitavalu* (do roku 1939) připravil prof. Jiří Fiala, CSc. (vpravo), z Katedry bohemistiky FF UP.

Zatímco v první z obou expozic zaujmou návštěvníky zejména součásti výstroje a výzbroje bezpečnostních sborů dochované díky úsilí soukromých sběratelů, druhá expozice představuje vývoj městského práva a nejproslulejší kriminální případy na Moravě, zejména olomoucké – počínaje vraždou českého krále Václava III. v prostorách kapitulního děkanství, nyní Arcidiecézního muzea (1306) a konče vojenským soudním procesem a popravou oběšením lupiče a vraha Martina Leciána na nádvoří tzv. „garňáku“, nyní sídla Okresního státního zastupitelství (1927).

-red-, foto z vernisáže -mo-

Jedním z exponátů výstavy je také potupná železná maska z fondu Muzea vězeňství Šatlava v Uničově, která se nasazovala kletným a svárlivým ženám potrestaným vystavením na městském pranýři

Olomoucký 1/2Maraton odstartuje v červnu

Centrum Olomouce už za dva měsíce zaplní účastníci třetího ročníku Olomouckého 1/2Maratonu, běžeckého závodu, který se v předchozích letech těšil i velké mezinárodní účasti. Patronem jedné z největších běžeckých událostí v republice se i letos stala Univerzita Palackého. Závod je součástí běžeckého seriálu Runczech.com a odehrává se podle pravidel atletické federace IAHF.

I v rámci letošního ročníku se závodníci mohou zúčastnit také štafetového půlmaratonu pro čtyřčlenné týmy, běhu na 10 km či rodinného běhu na dva a půl kilometru. **Rodinný běh odstartuje v sobotu 23. června v 17.00 hod. z Horního náměstí, ostatní závodníci vyběhnou v 19 hod.**

Registrace probíhá na webových stránkách www.olomouckypulmaraton.cz až do 19. června.

Konference studentské vědecké odborné činnosti na FZV

Desítky studentů Fakulty zdravotnických věd v oborech Fyzioterapie, Všeobecná sestra, Porodní asistentka a Management zdravotnictví prezentovala 25. dubna výsledky své vědecké práce. Konference studentské vědecké odborné činnosti (SVOČ) proběhla za poměrně hojné účasti členů akademické obce FZV UP.

Témata prací byla velmi různorodá v souvislosti s různými studijními obory a jejich zaměřením. Studenti oboru Fyzioterapie zaměřili své práce na hodnocení změn pohybových funkcí pomocí přístrojových metod, konkrétně povrchové elektromyografie a posturografie. Studentky dalších oborů využily dotazníkovou šetření. Hodnotící komisi, složenou ze zástupců akademických pracovníků ústavů, garantujících jednotlivé studijní obory FZV nejvíce zaujala práce Bc. Pavly Furiáškové, studentky

Vítězky SVOČ (zleva) Pavla Furiášková, Simona Hénková, Jana Mašková a Kateřina Vlčková

kombinované formy studijního oboru Management zdravotnictví. Pavla Furiášková představila svůj projekt s názvem Kompetence členů ošetrovatelského týmu v praxi zdravotnických institucí. Výsledky její práce naznačují mezery ve znalostech kompetencí zdravotnických profesionálů.

Se shodným počtem hlasů se na druhém místě umístily Simona Hénková a Jana Mašková, studentky druhého ročníku bakalářského studia oboru Všeobecná sestra. Jejich téma byla shodná: Ošetrovatelské péče u jiného etnika, kultury. První z autorek zaměřila svou práci na vietnamskou a druhá na židovskou komunitu. Porotu zaujala multidisciplinárna téma a možnost širokého využití zpracovaných informací, které by mohly vést ke zlepšení komunikace s klienty zdravotní péče. Studentkám bylo doporučeno, aby ve spolupráci se školitelkou dopracovaly své práce do podoby edukačního materiálu, jež by mohl být poskytnut zdravotnickému personálu.

Třetí místo obsadila Bc. Kateřina Vlčková, studentka druhého ročníku navazujícího magisterského studijního programu Fyzioterapie se svou prací Vizualizace pohybu ve fyzioterapii. Její zajímavá práce klinicky potvrzuje přítomnost svalové aktivity už při pouhém pozorování známé pohybové činnosti. Tyto poznatky bude možné využít při práci s pacienty s různým pohybovým postižením.

Druhou část konference tvořily prezentace projektů studentů prvního ročníku doktorského studijního programu Ošetrovatelství, které byly přihlášeny do Studentské grantové soutěže IGA UP 2012. Prezentující se tak naskytla možnost předložit metodiku řešení projektů ke konzultaci s odbornou komisí. Pro přítomné pregraduální studenty to pak byla výborná motivační příležitost jak nahlédnout „pod pokličku“ doktorského studia.

Ve spolupráci s redakcí Mgr. Petra Bastlová, Ph.D.,
foto archiv soutěže

Zblízka v dálce (IV)

Posluchači oboru Mezinárodní rozvojová studia projevili zájem podílet se o zkušenosti z míst, o nichž má většina české veřejnosti minimální povědomí. Všechny postřehy pod zastřešujícím titulem „Zblízka v dálce“ napsali studenti na základě svých praxí v rámci studia na Katedře rozvojových studií PŘF UP. Jsou o obyčejných životech obyčejných lidí, přesto o životech zcela jedinečných.

Ghana

„Přání se možná začínají plnit tehdy, když si je člověk přestane přát a nechá je aspoň na malou chvíli odletět.“ pomyslela jsem si při pohledu na hlouček spících dětí schoulených do klubička na staré matraci v pokoji, v němž bylo kvůli nedostatku kyslíku a vysoké vlhkosti vzduchu téměř nedýchateľno. A tak jsem se dostala na africkou cestu i já...

„Akwaaba, Pavla! Welcome in Ghana!“ Těmito slovy mě následujícího rána v Bawjiase vítal pastor Paul Elisha, zakladatel United Hearts Children Centre, domova pro osiřelé a sociálně znevýhodněné děti. Byl začátek července 2010 a já jsem se na dva měsíce ocitla jako dobrovolnice v Bawjiase, město asi 100 km vzdálené od hlavního města Ghany Accra. Jelikož jsem tehdy v Bawjiase nechala část svého srdce a myšlenek, v listopadu 2011 jsem se na pět týdnů vrátila na „místo činu“. Proč? Pravidelně s oblibou odpovídám, že pro dětský úsměv. Můj druhý pobyt, který by se jen stěží uskutečnil bez podpory Vavrouškova stipendia Katedry rozvojových studií UP, probíhal ve znamení výzkumu na diplomovou práci, která si klade za cíl vytvořit návrh strategického plánu rozvoje United Hearts. Co ale tomuto výzkumu předcházelo?

Akwaaba je kromě ghanského pozdravu také jméno občanského sdružení, které jsme založili s kamarádem Vladimírem Víškem v květnu 2010 před odjezdem do Ghany, abychom zajistili transparentnost fundraisingu pro děti z United Hearts. Organizace totiž není zaštiťována ani financována ghanskou vládou ani žádnou mezinárodní organizací, a tak děti žijí pouze z darů dobrovolníků ze zahraničí. Pastor Elisha v roce 2007 založením United Hearts řešil krizovou situaci dětí, které se bez pomoci státu ocitly pohozené na ulici, nicméně ze začátku děti spaly nahé na hliněné zemi, stísněné ve dvou místnostech, bez elektrického proudu, trpěly nedostatkem jídla, chybělo jim zdravotní pojištění a byly negramotné. Od roku 2009 se pastoru

Monitorovací návštěva školy

Elishovi s finanční a manažerskou pomocí dobrovolníků podařilo zavést elektrický proud, zajistit dětem jídlo 3x denně, postele, uhradit zdravotní pojištění a pravidelnou školní docházku.

Ve spolupráci s komunitou z Bawjiase Akwaaba vytvořila čtyři základní projekty United Hearts – vybudování domova a komunitního centra pro osiřelé a sociálně znevýhodněné děti, komunitní školu, Podporu Ghaňánek, projekt obdobný adopci na dálku, a farmaření pro udržitelný rozvoj United Hearts, který je naší prioritou. Nechceme jen ryby dávat, rádi bychom je naučili ryby chytat a stát se tak soběstačnými.

V září 2010 začal dětem vyrůstat nový domov, kterého se dočkaly před Vánoci 2011. Vlastní postel, WC, sprcha, dostatek prostoru ke studiu i odpočinku. To byl vánoční dárek, na který děti zřejmě dlouho nezapomenou, a já také ne. Jejich nový domov sice ještě nějakou dobu nebude materiálně dokonale vyhovující, ale pyšní se něčím, co žádný z množství okolních sirotčinců nemá. Je to rodinné zázemí. Děti v United Hearts žijí jako jedna velká rodina, mají tatínka pastora Elishu, maminku, jeho manželku Marthu, a několik tetiček a strýců, zaměstnanců United Hearts. Ti všichni mají dostatek lásky pro každé z dětí.

Pavla Krystýnová, foto archiv autorky

Projekt UPBorec nasazuje latku prokletě vysoko

Ačkoli nový internetový projekt UPBorec.cz slouží studentům Univerzity Palackého teprve několik týdnů, již přilákal stovky mladých lidí, kteří jeho služeb využívají. Virtuální prostor, za nímž stojí sami studenti UP, přináší nejen jedinečný prostor pro sdílení studijních materiálů, ale je především prostředkem evaluace pedagogů a vyučovacích předmětů. A to vše přehledně, pohodlně a zdarma.

O výjimečnosti projektu svědčí i téměř tisícovka registrovaných uživatelů, kteří využívají UPBorec k hodnocení studia, sdílení zápisků z hodin, ale také k hledání brigády nebo ubytování. Na webu nechybí ani oblíbená rubrika Spolužijda, kdy nabízejí přespolní studenti s autem jiným studentům možnost se svést s nimi, či přehled kulturních akcí. Širokou nabídkou služeb doplňuje virtuální Tržiště, kde mohou studenti prodávat i nakupovat všechno možné, např. učebnice či výpočetní techniku „z druhé ruky“.

„Zatím nejvíc funguje sdílení souborů, a potom hodnocení učitelů a předmětů. U hodnocení je v obou případech kolem stovky komentářů, ale souborů už je snad přes 120. Hodně je třeba slajdů z přednášek nebo zápisků z hodin, které už si nemusí studenti posílat třeba přes mailu nebo nahrávat na třídní profily na Spolužijdech, ale hodí to jednoduše k nám,“ popisuje život na portálu jeden z jeho zakladatelů Anton Kuzmin, student třetího ročníku Aplikované informatiky.

UP
BOREC

O tom, že za celým projektem stojí právě mladí informatici, svědčí i jeho promyšlenost. Chcete ohodnotit učitele? Vyberete si fakultu a příslušnou katedru a objeví se před Vámi abecední seznam všech vyučujících, včetně jejich titulů. Po rozkliknutí jména se pak zobrazí všechny komentáře k danému pedagogovi. Obdobně přehledně mohou studenti sdílet i studijní materiály, stačí si vybrat obor a daný předmět. „UPBorec je primárně určený studentům, na UP jsme vlastně nezávislí. Při registraci se musí vyplňovat studentské ID ze STAGU, takže by se tam učitelé ani neměli dostat. Samozřejmě si můžou najít nějakého náhodného studenta a přihlásit se přes něj, což ale nechceme. Jinak máme v plánu s katedrami do budoucna spolupracovat, chceme jim nabídnout zpětnou vazbu, kterou u nás studenti nechávají. Myslím, že by to mohlo zajímat i je, protože nějaká evaluace ze strany univerzity zatím moc nefunguje. A samozřejmě to, co poskytneme škole, bude anonymní, takže se studenti nemusí bát, že na ně něco práskneme,“ doplňuje s úsměvem Kuzmin. Ondřej Martinek

Dubnová produkce

Lékařská fakulta

Řehák, J. (ed.): *13. Vejdovského olomoucký vědecký den*. 1. vyd., 76 s. Neprodejné
 Koukalová, D. a kol.: *Praktická cvičení z lékařské mikrobiologie II*. 2. vyd., 130 s. 140 Kč
 Pilka, R., Procházka, M.: *Gynekologie*. 2. vyd., 226 s. 271 Kč
 Pilka, R., Procházka, M.: *Gynekologie*. 1. vyd., 218 s. 263 Kč
 Faber, E. a kol.: *Základy hematologické diagnostiky*. 1. vyd., 262 s. Neprodejné
 Doležal, D.: *Práce s laboratorními zvířaty*. 1. vyd., 120 s. Neprodejné

Pedagogická fakulta

Mlčoch, M. a kol.: *Komunikační výchova a školská praxe*. Vydáno na CD. Neprodejné
 Machar, I. a kol.: *Vzdělávání v ochraně přírody a krajiny*. 1. vyd., 146 s. Neprodejné
 Uhlířová, M. (ed.): *AUPO – Matematika 5*. 1. vyd., 340 s. Neprodejné
 Vomáčková, O., Bohuš, M.: *Tszechien: das Land, in dem Deutsch zu Hause ist. Česko: země, kde je němčina doma*. Vydáno na CD. Neprodejné
 Mikulíková, V.: *Výuka češtiny hravě*. Vydáno na CD. Neprodejné
 Hradecká, I. (ed.): *Neobyčejnost přirozenosti*. 1. vyd., 268 s. Neprodejné
 Dömischová, I.: *Projektová výuka*. 1. vyd., 214 s.

Filozofická fakulta

Peprník, M.: *Rané romány Jamese Fenimora - Opera. Topologie počátků amerického románu*. 1. vyd., 180 s. 190 Kč
 Koucká, I., Barus, M. (eds.): *Historica Olomucensia 41-2012*. 1. vyd., 326 s. 479 Kč
 Procházka, R., Šmahaj, J., Kolařík, M.: *Vybrané kapitoly poradenské psychologie*. 1. vyd., 118 s. 203 Kč
 Vychodilová, Z.: *Výrazová úspornost v syntaxi současné ruštiny*. 1. vyd., 180 s. 159 Kč
 Zapletalová, J.: *Simone Gionima*. 1. vyd., 176 s. 290 Kč
 Zemanová, Z.: *Cizinec-vyhnanec-přistěhovalec*. Vydáno na CD. Neprodejné
 Procházka, R.: *Disociace, alexithymie a self u lidí závislých na alkoholu*. 1. vyd., 186 s. Neprodejné

Andeř, J. (ed.): *AUPO – Ucrainica V*. 1. vyd., 344 s. Neprodejné
 Vičar, J.: *Mužské sbory (2006–2011)*. 1. vyd., 140 s. 155 Kč
 Vrajová, J.: *Základy literárně vědecké práce*. Vydáno na CD. Neprodejné
 Dolejš, M., Charvát, M., Neusar, A., Bendová, K., Maierová, B. (eds.): *PhD existence II*. 1. vyd., 208 s. Neprodejné. Vydáno i na DVD.
 Matula, J. (ed.): *Czech and Slovak Journal of Humanities. Philosophica. I/2011*. 162 s. Neprodejné
 Silná, I.: *Ezechiel Ambros*. 1. vyd., 248 s. 200 Kč

Přírodovědecká fakulta

Zajoncová, L. a kol.: *Vybrané kapitoly z chemie (nejen pro střední školy)*. 1. vyd., 112 s. Neprodejné
 Švrček, F., Calábek, P., Geretschläger, R., Kalinowski, J., Uryga, J.: *Mathematical Duel '12.1*. vyd., 36 s. Neprodejné
 Říha, J., Látal, F., Kainzová, V., Mošová, V., Vyšín, I., Švrček, F., Richterek, L.: *Software Mathematica v přírodních vědách a ekonomii*. 1. vyd., 64 s. Neprodejné
 Maier, V. (ed.): *AUPO – Chemica 49S*. 152 s. Neprodejné
 Říha, J. (ed.): *Studentská vědecká soutěž „O cenu děkana 2011“*. 1. vyd., 110 s. Neprodejné
 Šarapatka, B., Niggli U. et al.: *Agriculture and Landscape*. 1. vyd., 268 s.

Fakulta zdravotnických věd

Marečková, J.: *PROFESE on-line*. Roč. V, č.1/2012. Vydáno on-line

Právníká fakulta

Hamulák, O., Stehlík, V. (eds.): *International and Comparative Law Review*. 2011/Vol. 11/ No. 2, 122 s. Neprodejné
 Klčová, R.: *Strafrecht im Fremdsprachenunterricht*. 1. vyd., 70 s.

Ostatní

Suchý, M., Bednařík, J. a kol.: *Klinické doporučené postupy v neurologii I*. 1. vyd., 274 s. Neprodejné
 Chlumská, E. (ed.): *Katalog AFO*. 1. vyd. Neprodejné

-placená inzercie-

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace studijního programu Školský management v souladu s aktuálními požadavky na vzdělávání vedoucích pracovníků ve školství

Registrační číslo: CZ.1.07/2.2.00/07.0111

Projekt byl zaměřen na zvýšení manažerských kompetencí vedoucích pracovníků ve školství nutných k vyrovnání se s aktuálními změnami a trendy ve školské legislativě, managementu, ekonomice a v neposlední řadě v disciplínách pedagogiky a psychologie. V průběhu projektu došlo k vytvoření Kompetenčního modelu vedoucího pracovníka ve školství, který se stal východiskem pro definování vzdělávacích cílů a zpracování kurikula jednotlivých disciplín, modulů a studijního programu Školský management. V další etapě projektu došlo k vytvoření návrhu inovace struktury studijního programu Školský management, byly inovovány vybrané studijní disciplíny a vytvořeny disciplíny nové. Bylo zpracováno 25 distančních studijních textů, které byly převedeny do interaktivní podoby a zavěšeny do e-learningového systému LMS Unifor pro studijní potřeby studentů. V rámci projektu došlo také ke zdokonalení a vytvoře-

ní nových e-learningových nástrojů v systému LMS Unifor. Pilotní ověření inovovaného studijního programu Školský management proběhlo v letním semestru 2010/2011 a v zimním semestru 2011/2012. Zúčastnili se ho studenti studijních skupin v Olomouci a Hradci Králové. Na konci každého semestru proběhla průběžná evaluace ohledně přínosu inovace. Studenti se v evaluačních dotaznících vyjádřili ke kvalitě inovovaných materiálů, organizaci výuky, fungování systému LMS Unifor, kvalitě jednotlivých tutorů a možnosti dalšího zlepšení výuky a její organizace. Výsledky z evaluace budou zpracovány do výsledného kurikula inovovaného studijního programu Školský management.

Realizaci projektu zajišťuje Institut celoživotního vzdělávání Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Více informací o projektu a kontakty naleznete na internetové adrese: www.ispsm.cz.

Masarykova univerzita v Brně má nového kvestora

Kvestorem Masarykovy univerzity se po sedmi-měsíční přestávce od 3. dubna opět stal Ladislav Janiček, stávající prorektor pro ekonomiku. V této funkci působil už v letech 2003–2011, kdy ho vystřídal Jan Vitula. Ten se funkce ke konci března t. r. vzdal, aby se jako lídr kandidátky TOP 09 mohl věnovat nadcházejícím volbám do krajského zastupitelstva Jihomoravského kraje.

Profesoři ČVUT darovali katedrále sv. Víta nový zvon

Zvon Ježíš, jeden ze tří nově odlitých zvonů pro katedrálu sv. Víta, darovali profesoři z ČVUT v Praze. Zvony zaplní prázdná místa po svých předchůdcích, které byly během první a druhé světové války roztaveny, a poprvé zazní 12. května, v den výročí posvěcení katedrály.

Přírodovědecká fakulta Univerzity Hradec Králové představila své insignie

Při příležitosti inaugurace děkana Přírodovědecké fakulty UHK doc. Pavla Trojovského byly představeny odznaky hodnosti fakultních akademických funkcionářů – děkanské žezlo, děkanský řetěz a tři řetězy proděkanů.

Sonja Baťová obdržela čestný doktorát UTB ve Zlíně

Novou nositelkou čestného doktorátu Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně se stala 26. dubna Sonja Baťová. Manželka Tomáše Bati obdržela čestný titul za dlouholetou podporu UTB od jejího založení až do současnosti, za její propagaci v zahraničí a za osobní přínos k rozvoji mezinárodních vztahů.

Zdroj: [internetové stránky českých vysokých škol](http://internetove-stranky-ceskych-vysokych-skol)
 Vybrala -mav-

Novým ministrem školství...

Dokončení ze str. 1

Věnovat se chce také problematice regionálního školství.

Prof. Petr Fiala, Ph.D., LL.M., byl po dvě funkční období rektorem Masarykovy univerzity, nyní zde působí jako prorektor pro akademické záležitosti. Byl místopředsedou a předsedou České konference rektorů, na mezinárodní úrovni byl mj. členem Rady Evropské univerzitní asociace. Pracuje v řadě odborných poradních orgánů – Parlamentem ČR byl zvolen do Rady Ústavu pro studium totalitních režimů, byl členem Akreditační komise, v roce 2008 se stal členem Rady pro výzkum, vývoj a inovace. Od září 2011 je hlavním vědeckým poradcem předsedy vlády České republiky.

Ve své vědecké práci se prof. Petr Fiala specializuje na srovnávací politologii a evropskou politiku. Je autorem nebo spoluautorem 14 monografií a více než 200 odborných studií publikovaných v řadě zemí, podílel se na řešení mnoha národních i mezinárodních výzkumných projektů. Za svou akademickou činnost získal řadu ocenění u nás i v zahraničí, v roce 2011 byl vyznamenán Zlatou plaketou prezidenta republiky.

Působil mj. jako vedoucí Katedry politologie, Katedry mezinárodních vztahů a evropských studií, jako ředitel Mezinárodního politologického ústavu a děkan Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity, od roku 2005 vede Institut pro srovnávací politologický výzkum. V roce 2002 byl jmenován prvním profesorem politologie v České republice.

Zdroj: www.muni.cz, www.vlada.cz
 -mav-, foto na str. 1 archiv OK

Květen 2002

Vybíráme ze Žurnálu č. 27, 28, 29 / ročník 11

▪ *Studentka Pedagogické fakulty UP Eva Machů se stala vítězkou soutěže o nejkrásnější vysokoškolačku ČR v roce 2002. Čerstvá Miss Academia studuje obor učitelství pro II. stupeň ZŠ, kombinace český jazyk – hudební výchova.*

▪ *Ministerstvo kultury České republiky prostřednictvím ambasadora České republiky v ČR Li Changea věnovalo Univerzitě Palackého knihy o čínském jazyku, kultuře a historii pro učitele a studenty čínštiny na UP.*

▪ *Studenti Lékařské fakulty UP si 30. 4. připomněli tradici stavění májky: jejímu slavnostnímu vztyčení v areálu vysokoškolských kolejí na Envelopě přihlíželi za doprovodu studentské cimbálové muziky také děkan LF UP doc. Č. Čihalík a rektorka UP prof. J. Mačáková.*

▪ *Ve čtvrtek 16. 5. byl v aule Filozofické fakulty UP udělen titul doctor honoris causa jednomu z předních germanistů v mezinárodním měřítku prof. dr. Volkeru Mertensovi z Freie Universität Berlín. Slavnostního aktu se vedle představitelů vysokých škol zúčastnili také ministr školství ČR E. Zeman a charge d'affaires SRN v ČR A. Meitzner.*

▪ *Na návrh vědeckých a uměleckých rad vysokých škol jmenoval prezident republiky V. Havel 105 nových profesorů vysokých škol. Mezi jmenovanými profesory bylo také šest pedagogů z Univerzity Palackého v Olomouci. Jsou jimi prof. PhDr. J. Fiala, CSc. (dějiny české literatury), prof. Ing. J. Hálek, CSc. (elektronika a lékařská technika), prof. RNDr. J. Kameníček, CSc. (anorganická chemie), prof. RNDr. M. Mašláň, CSc. (aplikovaná fyzika), prof. RNDr. J. Nauš, CSc. (biofyzika), a prof. C. V. Pospíšil (systematická teologie).*

▪ *Stěhování do rekonstruovaných prostor bývalého konviktu se rychle přiblížilo a je třeba dát názvy a označení dosud anonymním prostorům. Katedra teorie a dějin dramatických umění FF proto vypisuje soutěž na pojmenování divadla v podkrovní, případně i pojmenování studijního divadelního prostoru v suterénu, který je spojen se studentským klubem.*

Vybrala -mav-

Diplomky z výtvarky

Se studijními výsledky několikaleté práce posluchačů Katedry výtvarné výchovy PdF UP se poprvé mohla veřejnost seznámit v rámci výstavy. Přesto, že instalace bakalářských a magisterských diplomových prací, obhájených v roce 2011, skončila v Uměleckém centru UP v posledním zářijovém dni 2011, Žurnál UP opět přichází z jejich prezentací. Přesněji řečeno: přichází s výběrem z těchto výtečných děl. V několika vydáních univerzitního periodika se totiž chystá nabídnout části z těchto obhájených prací, a otevřít tak možnost zhlédnout některá díla podruhé. Při výběru se redakce řídila z velké části i tiskovými možnostmi univerzitního listu, a tak je zcela jisté, že některé práce právě s tímto odůvodněním publikovány být nemohou. Krátké anotace k vybraným pracím napsala Mgr. Tereza Hrubá, studentka doktorského studijního programu Výtvarná výchova (teorie výtvarné pedagogiky a výtvarné tvorby) PdF UP.

Proudy

Autor Ondřej Plachký staví svou diplomovou práci na tématu organického proudění, tvarů a struktur rostlin a na svém vztahu k přírodě vůbec. Předkládá pět kreseb pastelem na tónovaném papíře. Jeho tvorba je bytostně koloristická, námětem se zabývá dlouhodobě. Kompozici staví záměrně podle předloh tradiční japonské školy aranžování květin Ikebany. Základním estetickým principem je zde asymetrie. V kresebných

liniích střídá volné linie se zvlněnými, akcentuje je přítlaky, a dává tak vyniknout myšlence pocitového toku. „Snažil jsem se do své práce vložit i osobní pocity, své vnímání přírody, kladný vztah k ní. Pokusil jsem se i o vyjádření nejednoznačnosti interpretace jejich podob a jejího výkladu.“

Mgr. Tereza Hrubá

Ondřej Plachký: **Kresba pastelem na tónovaném papíře**, rozměr 100 x 70 cm
Vedoucí práce doc. Petr Jochmann

„Nebojte se, že vás soudobá hudba neosloví!“

S tímto mottem vstoupil ve dnech 23. dubna až 2. května do svého již čtvrtého ročníku festival soudobé hudby MusicOlomouc 2012. Posluchači se opravdu nebáli a v hojném počtu si přišli poslechnout širokou škálu žánrově různorodých skladeb. Odměnou jim byly jazzové kreace nestorů Karla Růžičky a Milana Svobody, avantgardní kompozice v podání Ostravské bandy složené z evropských a amerických instrumentalistů v čele s Čechoameričanem Petrem Kotíkem,

unikátní recitál sólového fagotisty, laureáta mezinárodních soutěží Václava Vonáška, a one-man show klarinetisty Karla Dohnala (na snímku). Ten do Olomouce přivezl legendárního Harlekýna Karlheize Stockhausena, jehož interpretační obtížnost dosud neodradila pouze tři hráče na světě. Návěk padesátiminutové skladby nárokuje kromě bravurní hry i dramatickou akci a choreografii si prý vyžádal rok intenzivního zkoušení. Mezi návštěvníky akce vzbudil Dohnalův Harlekýn zasloužené ovace.

PhDr. Eva Vičarová, foto Tereza Hrubá

Žurnál UP, týdeník. Vydává Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 OLOMOUČ, IČO 61989592. Redakce: tel. 585 631 781, 585 631 782, fax 585 222 731, e-mail: velenamazochova@upol.cz, milada.hronova@upol.cz, http://www.zurnal.upol.cz. Ročník 21, 2011/2012. Odpovědná redaktorka: V. Mazochová. Výkonná redaktorka: M. Hronová. Spolupracovníci redakce: O. Martínek, L. Skácelíková. Jazyková úprava: L. Skácelíková. Technická redakce: M. Cyprůvá. Členové redakční rady: F. Dienstbier, J. Fiala, R. Hanuš, F. Chmelík, J. Chrastina, M. Kolář, M. Malacká, H. Marešová, V. Mihal, T. Opatrný, T. Parma. MK ČR E 12524. ISSN 1804-6754. Tiskne Polygrafrické středisko Vydavatelství UP. Uzávěrka 3. 5. 2012. Vychází 11. 5. 2012. Uzávěrka příštího čísla je 11. 5. 2012. Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpným závodem Severní Morava, čj.: 3185/95-P/1 ze dne 21. 11. 1995.